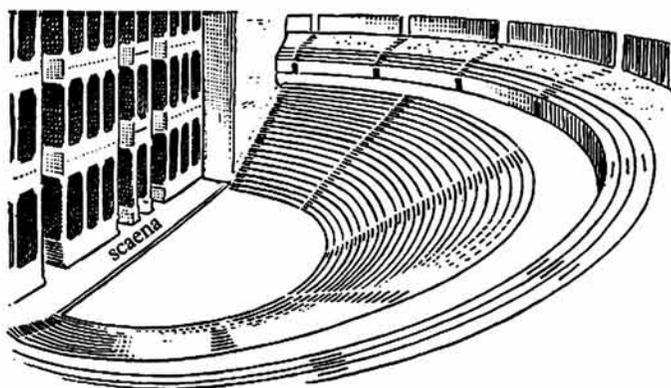

theātrum -ī *n*

DE ARTE POETICA

Epistolā Aemiliī convīvīs recitatā, “Ergō” inquit Aemilia “nōn modo filiō, sed etiam frātrī meō brachium vulnerātum est.”

Fabia: “Quisnam vulnerāvit filium tuum?”

Aemilia: “Medicus brachium eius scalpellō suō acūtō secuit! Quī, cum Quīntus herī dē altā arbore cecidisset, pedem eius turgidum vix tetigit, sed misellō puerō sanguinem mīsīt! Profectō filius meus nōn operā medicī sānābitur, sed diīs iuvantibus spērō eum brevī sānum fore. Līberīne tuī bonā valētūdine ūtuntur?” 10

Fabia: “Sextus quidem hodiē nāsō turgidō atque cruentō ē lūdō rediit, cum certāvisset cum quibusdam puerīs quī eum laeserant.”

Aemilia: “Cum puerī lūdunt, haud multum interest inter lūdum et certāmen. Mārcus vērō, sī quis eum laedere vult, ipse sē dēfendere potest.” 15

Fabia: “Item Sextus scit sē dēfendere, dummodo

pēs turgidus

scalpellum -ī *n* = parvus
culter medicī

turgidus -a -um
misellus -a -um = miser
sanguinem mittere = vē-
nam aperire
opera -ae *f*: o. alicuius
= quod aliquis agit
diīs = deīs (*abl/dat*)

certāre = pugnāre

laedere -sisse -sum =
pulsandō vulnerāre,
nocēre (*ei*)
inter-esse
lūdus -ī *m* < lūdere
certāmen -inis *n* (< cer-
tāre) = pugna

dum-modo (+ *comi*)
= sī modo

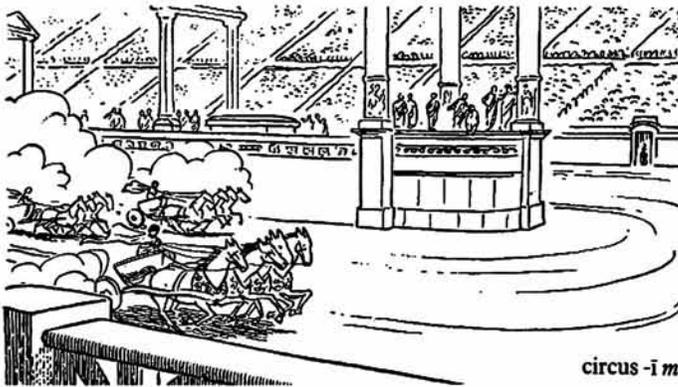
cum singulīs certet. Nēmō sōlus eum vincere potest.
Sed fīlius meus studiōsior est legendī quam pugnandī.”

20 Aemilia: “Id dē Mārcō dicī nōn potest. Is nōn tam
litterīs studet quam lūdīs et certāminibus!”

Hīc Cornēlius mulierēs interpellat: “Ego quoque lū-
dīs et certāminibus studeō, dummodo aliōs certantēs
spectem! Modo in amphitheātrō certāmen magnificum
25 spectāvī: plūs trecentū gladiātōrēs certābant. Plērique
gladiīs et scūtīs armātī erant, aliī rētia gerēbant.”

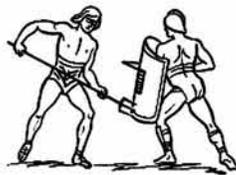
Aemilia, quae certāmen gladiātōrium nōn spectāvit, ā
Cornēliō quaerit ‘quōmodo gladiātōrēs rētibz certent?’

Cornēlius: “Alter alterum in rēte implicāre cōnātur,
30 nam quī rēti implicitus est nōn potest sē dēfendere et
sine morā interficitur, nisi tam fortiter pugnāvit ut spec-
tātōrēs eum vīvere velint. Sed plērumque is quī victus
est occīditur, victor vērō palmam accipit, dum spectātō-
rēs dēlectātī clāmant ac manibus plaudunt.”

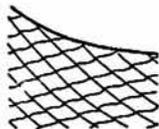

circus -i m

35 Iūlius: “Mihi nōn libet spectāre lūdōs istōs ferōcēs.
Mālō cursūs equōrum spectāre in circō.”

gladiātōrēs

rēte
-is n

plūs c = plūs quam c
gladiātōr -ōris m = vir
quī populō spectante
cum alterō pugnat
gladiātōrius -a -um
< gladiātōr

im-plicāre -āvisse/-uisse
-ātum/-itum

spectātōr -ōris m = quī
spectat
plērum-que = prope
semper

plaudere -sisse -sum

palma
-ae f

libēre: libet = grātum
est, placet

circēnsis -e < circus;
m pl = lūdi circēnsēs
 iuvāre = dēlectāre
 modo... modo = tum...
 tum

aurīga -ae *m* = quī
 currum regit
 favēre (+ *dat*) = bene
 velle

lūgēre = maerēre (ob ali-
 cuius mortem)

scaenicus -a -um < scaena
 cōmoedia -ae *f* = fābula
 scaenica dē rēbus levi-
 bus et rīdīculis
 Plautus -ī *m*: poēta quī
 cōmoediās scrīpsit
 Amphitryōn -ōnis *m*
 ācer ācris ācre = cupidus
 agendī, impiger
 gerere = agere

geminus -a -um: (filiū)
 geminī = duo eōdem
 diē nātī
 parere peperisse partum
 Herculēs -is *m*

ingenium -ī *n* = nātūra
 animī
 ratiō -ōnis *f* = causa
 quae rem plānam facit
 reddere : dare
 [Ovidius: *Ars am. I.99*]

ut ipsae spectentur

bellus -a -um = pulcher

poēticus -a -um < poēta

prīncipiū -ī *n* = prīma
 pars, initium
 [Ovidius: *Amōrēs III.2*]

nōbīlium equōrum
 tamen precor ut vincat
 ille aurīga cui tū ipsa
 favēs

Cornēlius: "Lūdi circēnsēs mē nōn minus iuvant
 quam gladiātōrii: modo in amphitheātrum, modo in cir-
 cum eō. Sed ex novissimīs circēnsibus maestus abiī,
 cum ille aurīga cui plērīque spectātōrēs favēbant ex 40
 currū lāpsus equīs prōcurrentibus occīsus esset. Illō oc-
 cīsō spectātōrēs plaudere dēsīerunt ac lūgēre coepē-
 runt."

Fabia: "Ego lūdōs scaenicōs praeferō: mālō fābulās
 spectāre in theātrō. Nūper spectāvī cōmoediam Plautī 45
 dē Amphitryōne, duce Graecōrum, cuius uxor Alcmēna
 ab ipsō Iove amābātur. Dum dux ille ācer et fortis pro-
 cul ā domō bellum gerit, Iuppiter sē in fōrmam eius
 mūtāvit, ut Alcmēnam vīseret; quae, cum putāret con-
 iugem suum esse, eum in cubiculum recēpit..." 50

Cornēlius: "...et decimō post mēse filiōs geminōs
 peperit, quōrum alter fuit Herculēs. Illa fābula omni-
 bus nōta est. Sed scītisne cūr fēminīs libeat in theātrum
 ire? Ovidius poēta, quī ingenium mulierum tam bene
 nōverat quam ipsae mulierēs, ratiōnem reddit hōc 55
 versū:

Spectātum veniunt, veniunt spectentur ut ipsae!"

Fabia: "Et virī veniunt ut bellās fēminās spectent!"

Tum Iūlius, quī artis poēticae studiōsus est, "Ovidius 11
 ipse" inquit "id dīcit. Ecce prīncipiū carminis quod 60
 scrīpsit ad amīcam sēcum in circō sedentem:

*Nōn ego nōbīlium sedeō studiōsus equōrum;
 cui tamen ipsa favēs vincat ut ille precor.*

Ut loquerer tēcum vēnī tēcumque sedērem,

65 *nē tibi nōn nōtus quem facis esset amor.*

*Tū cursūs spectās, ego tē — spectēmus uterque
quod iuvat, atque oculōs pāscat uterque suōs!”*

Cornēlius: “Ego memoriā teneō versūs Ovidiī dē pu-
ellā quae poētam industriūm prohibēbat bellum Trōiā-

70 *num canere et fātum rēgis Priamī:*

*Saepe meae “Tandem” dīxī “discēde!” puellae
— in gremiō sēdit prōtinus illa meō!*

*Saepe “Pudet” dīxī. Lacrimīs vix illa retentīs
“Mē miseram! Iam tē” dīxit “amāre pudet?”*

75 *Implicuitque suōs circum mea colla lacertōs*

et, quae mē perdunt, ōscula mille dedit!

*Vincor, et ingeniūm sūmptīs revocātur ab armīs,
rēsque domī gestās et mea bella canō.”*

Fabia: “Iste poēta virīs sōlis placet. Mē vērō magis
80 *iuvant carmina bella quae Catullus scrīpsit ad Lesbiam
amīcam. Sī tibi libet, Iūli, recitā nōbīs ē librō Catullī.”*

“Libenter faciam” inquit Iūlius, “sed iam nimis ob-
scūrum est hoc tricliniūm; in tenebrīs legere nōn pos-
sum. Lucernās accendite, servī!”

85 *Lucernīs accēnsīs, Iūlius librum Catullī prōferri iu-
bet, tum “Incipiam” inquit “ā carmine dē morte passe-
ris quem Lesbia in dēliciīs habuerat:*

*Lūgēte, ō Venerēs Cupīdinēsque
et quantum est hominū venustiōrum!*

90 *Passer mortuus est meae puellae,*

nōn nōtus : ignōtus
amor quem facis (: exci-
tās)

pāscere : dēlectāre

[Ovidius: *Amōrēs II.18.*]
bellum canere = dē bellō
c. (: carmen scrībere)
fātum -īn = quod necesse
est accidere, mors
meae puellae dīxī
tandem (+ imp) = age!
gremiū -īn = genua se-
dentis; in gremiō meō
sedēre sēdisse
mē pudet
retinēre -uisse -tentum

suōs lacertōs
colla : collum
mihi dedit

ingeniūm meum
ab sūmptīs armīs
mea bella : meōs amōrēs

lucerna
-ae f

libenter (adv < libēns)
= cum gaudiō
tenebrae -ārum f ↔ lūx
accendere -disse -ēsum

passer
-eris m

dēliciāe -ārum f = id
quod dēlectat
Venerēs, Cupīdinēs pl
: Venus, Cupīdō
quantum est hominū
= quot sunt hominēs
venustus -a -um = bel-
lus, amandus

[Catullus 3]

mellitūs -a -um (< mel)
= dulcis (ut mel)
nōrat = nōverat
ipse *m* = dominus; ipsa *f*
= domina: suam ipsam

circum-silire < -salire
ūsque = semper
pīpiāre = 'pīpi' facere
(ut avis)
tenebricōsus -a -um (< te-
nebrae) = obscurus
negant redire quemquam
= dīcunt 'nēminem
redire'

Orcus -i *m* = Plūtō : Inferi
dē-vorāre = vorāre

male factum = malefi-
cium
tuā operā = tuā causā
turgidulus = turgidus
ocellus -i *m* = (parvus)
oculus
ultimus -a -um (*sup*
< ultrā) = postrēmus

perpetuus -a -um = qui
numquam finiētur, sine
fine
mēns mentis *f* = animus
(cōgitāns)
[Catullus 5]

ūnūs assis aestimāre :
minimī aestimāre, nihil
cūrāre

lūx : diēs (: vīta)
: nōbīs dormiendum est
ūnam noctem perpe-
tuam

*passer, dēliciae meae puellae,
quem plūs illa oculīs suīs amābat;
nam mellītus erat suamque nōrat
ipsam tam bene quam puella mātrem,
nec sēsē ā gremiō illūs movēbat,
sed circumsiliēns modo hūc modo illūc
ad sōlam dominam ūsque pīpiābat.
Quī nunc it per iter tenebricōsum
illūc unde negant redire quemquam.
At vōbīs male sit, malae tenebrae*

95

*Orcī, quae omnia bella dēvorātis:
tam bellum mihi passerem abstulistis.
Ō factum male! Ō miselle passer!
Tuā nunc operā meae puellae
flendō turgidulī rubent ocellī!*

100

105

“His versibus ultimis poēta vēram ratiōnem dolōris
suī reddit: quod oculī Lesbiae lacrimīs turgidī erant ac
rubentēs! Tunc enim Catullus Lesbiam sōlam amābat
atque amōrem suum perpetuum fore crēdēbat. Ecce
aliud carmen quō mēns poētae amōre accēnsa dēmōns- 110
trātur:

*Vivāmus, mea Lesbia, atque amēmus,
rūmōrēsque senum sevērīōrum
omnēs ūnūs aestimēmus assis!
Sōlēs occidere et redire possunt —
nōbīs, cum semel occidit brevis lūx,
nox est perpetua ūna dormienda.*

115

120 *Dā mī bāsia mīlle, dēinde centum,
dēin mīlle altera, dēin secunda centum,
dēinde ūsque altera mīlle, dēinde centum!*
*Dēin, cum mīlia multa fēcerīmus,
conturbābīmus illa, nē sciāmus,
aut nē quis malus invidēre possit,
cum tantum sciat esse bāsiorum.*

125 “Catullus Lesbiam uxōrem dūcere cupiēbat, nec vērō
illa Catullō nūpsit, etsī affirmābat ‘sē nullī aliī virō nū-
bere mālle.’ Mox vērō poēta dē verbīs eius dubitāre
coepit:

130 *‘Nullī sē’ dicit mulier mea ‘nūbere mālle
quam mihi, nōn sī sē Iuppiter ipse petat!’
Dicit. Sed mulier cupidō quod dicit amanti
in ventō et rapidā scribere oportet aquā!*

135 “Postrēmō poēta intellēxit Lesbiam infīdam et amōre
suō indignam esse, neque tamen dēsiit eam amāre. Ecce
duo versūs quī mentem poētae dolentem ac dubiam in-
ter amōrem et odium dēmōstrant:

*Ōdī et amō! Quārē id faciam, fortasse requīris?
Nesciō; sed fierī sentiō — et excrucior!”*

140 Hīs versibus recitātis convīvae diū plaudunt.
Tum Paula “Iam satis” inquit “audīvimus dē amandō
et dē dolendō. Ego rīdēre mālō, neque iste poēta rīsum
excitat. Quīn versūs iocōsōs recitās nōbīs?”

Cui Iūlius “At Catullus” inquit “nōn tantum carmina
sēria, sed etiam iocōsa scrīpsit. Ecce versūs quibus po-

mī = mihi
bāsium -ī n = ōsculum
dein = deinde

ūsque = sine fine

= fēcerīmus
con-turbāre = turbāre
(↔ numerāre)
nē numerum sciāmus
nōbīs invidēre

tantum bāsiorum = tot
bāsia
uxōrem dūcere = uxō-
rem suam facere
affirmāre = certō dicere
nūbere -psisse (+ dat):
alicui n. = alicuius
uxor fieri

[Catullus 70]

uxōrem petat

id quod mulier dicit
amanti cupidō

dolēre (animō) ↔ gaudēre
dubius -a -um = in-
certus, dubitāns
odium -ī n ↔ amor

[Catullus 85]

re-quirere = quaerere
ex-cruciare = valdē
cruciare

rīsum -ūs m < rīdēre

iocōsus -a -um = quī rī-
sum excitat, ridiculus

sērius -a -um ↔ iocōsus

[Catullus 13.1-8]

arānea
-ae f

nōn sine : cum
candidā : pulchrā
sāl : sermō iocōsus et
urbānus
cachinnus -ī m = rīsum
inquam (pers 1) = dīcō
venuste noster : mī amīce

(rīsum) movēre : excitāre

epigramma -atis n
(pl abl -atis)
Mārtiālis -is m: poēta
Rōmānus quī XII librōs
epigrammatum scrīpsit

sinus
-ūs m[VI.61]
nostrōs (: meōs) libellōs

ōscitāre = ōs aperīre (ob
dormiendī cupiditātem)
nōbīs, nostra : mihi, mea

[VII.3; III.9; II.88]

poētās: Pontiliānum,
Cinnam, Māmercum

ēta pauper quendam amīcum dīvitem, nōmine Fabul- 145
lum, ad cēnam vocāvit:

*Cēnābis bene, mī Fabulle, apud mē**paucīs, sī tibi dī favent, diēbus**— sī tēcum attuleris bonam atque magnam**cēnam, nōn sine candidā puellā* 150*et vīnō et sale et omnibus cachinnīs.**Haec sī, inquam, attuleris, venuste noster,**cēnābis bene — nam tuī Catullī**plēnus sacculus est arāneārum!”*

Hī versūs magnum rīsum movent. Tum vērō Cornē- III
lius “Bene quidem” inquit “et iocōsē scrīpsit Catullus,
nec tamen versūs eius comparandī sunt cum epigram-
matīs sale plēnīs quae Mārtiālis in inimicōs scrīpsit.
Semper librōs Mārtiālis mēcum in sinū ferō.”

Ab omnibus rogātus ut epigrammata recitet, Cornē- 160
lius libellum ēvolvit et “Incipiam” inquit “ā versibus
quōs poēta dē suīs libellis scrīpsit:

*Laudat, amat, cantat nostrōs mea Rōma libellōs,**mēque sinūs omnēs, mē manus omnis habet.**Ecce rubet quīdam, pallet, stupet, ōscitat, ōdit.* 165*Hoc volō: nunc nōbīs carmina nostra placent.”*

Post hoc prīncipiū Cornēlius aliquot epigrammata
Mārtiālis recitat, in iīs haec quae scrīpta sunt in aliōs
poētās:

Cūr nōn mittō meōs tibi, Pontiliāne, libellōs? 170*Nē mihi tū mittās, Pontiliāne, tuōs! —*

	<i>Versiculōs in mē nārrātur scribere Cinna.</i>	versiculus -ī m = versus (parvus)
	<i>Nōn scribit, cuius carmina nēmō legit! —</i>	nōn scribit is
	<i>Nīl recitās — et vīs, Māmerce, poēta vidērī.</i>	nīl = nihil
175	<i>Quidquid vīs, estō — dummodo nīl recitēs!</i>	
	Ecce alia epigrammata Mārtiālis quae Cornēlius con-	[I.32; XI.67; III.61; XI.64]
	vīvīs attentīs atque dēlectātīs recitat:	
	<i>Nōn amō tē, Sabidī, nec possum dīcere quārē.</i>	Sabidius -ī m
	<i>Hoc tantum possum dīcere: nōn amō tē! —</i>	
180	<i>Nīl mihi dās vīvus, dīcis ‘post fāta datūrum.’</i>	tē datūrum esse fāta : fātum (: mortem)
	<i>Sī nōn es stultus, scīs, Marō, quid cupiam! —</i>	Marō -ōnis m
	‘Esse nihil’ dīcis, quidquid petis, improbe Cinna.	ā mē petis (= mē rogās) Cinna -ae m
	<i>Sī nīl, Cinna, petis, nīl tibi, Cinna, negō! —</i>	
	<i>Nesciō tam multīs quid scribās, Fauste, puellīs.</i>	Faustus -ī m tam multīs puellīs (= tot puellīs) : “tē amō!”
185	<i>Hoc sciō: quod scribit nūlla puella tibi!</i>	
	Sequuntur epigrammata quibus dēriidentur fēminae,	[V.43; IX.5; X.8]
	praecipuē anūs, ut Laecānia et Paula:	anus -ūs f = fēmina vetus Thāis -idis f
	<i>Thāis habet nigrōs, niveōs Laecānia dentēs.</i>	niveus -a -um (< nix) = candidus ut nix
	<i>Quae ratiō est? Ēmptōs haec habet, illa suōs! —</i>	haec : Laecānia illa : Thāis
190	<i>Nūbere vīs Prīscō; nōn mīror, Paula, sapīstī.</i>	sapere -iō -iisse = sapi- ēns esse; -īstī = -iistī
	<i>Dūcere tē nōn vult Prīscus: et ille sapit! —</i>	dūcere = uxōrem dūcere
	<i>Nūbere Paula cupit nōbīs, ego dūcere Paulam</i>	nōbīs : mihi
	<i>nōlō: anus est; vellem sī magis esset anus!</i>	magis anus (: brevī moritūra!)
	Cēterīs rīdentibus “Quid rīdētis?” inquit Paula,	
195	“Num haec in mē, uxōrem fōrmōsam atque puellam,	puella ↔ anus
	scripta esse putātis?”	
	Cornēlius: “Minimē, Paula. Nec scīlicet in tē, sed in	
	Bassam scriptum est hoc:	[V.45]

dīcis 'tē esse fōrmōsam'

ea quae fōrmōsa nōn est

ē-rubēscere = rubēre incipere, rubēns fieri

[V.81; I.33]

testis -is m = quī adest et videt

opēs -um fpl = dīvitiae

G. patrem āmissum (: dē patre āmissō/mortuō) nōn flet
prō-silire < -salire
quisquis : is quī
quaerit : cupit

[I.118]

nīl malī

plaudere + dat

*Dīcis 'fōrmōsam', dīcis tē, Bassa, 'puellam'.**Istud quae nōn est, dīcere, Bassa, solet!"*

200

Hoc audiēns ērubēscit Paula atque cēterī convīvae rīsum vix tenent. Cornēlius vērō prūdentē "Nōn omnia" inquit "iocōsa sunt carmina Mārtilis. Ecce duo versūs dē fātō virī pauperis, et quattuor in Gelliam, quae cōram testibus lacrimās effundit super patrem mortuum:

*Semper pauper eris, sī pauper es, Aemiliāne.**Dantur opēs nullis nunc nisi dīvitibus. —**Āmissum nōn flet, cum sōla est, Gellia patrem;**sī quis adest, iussae prōsiliunt lacrimae!*

210

*Nōn lūget quisquis laudārī, Gellia, quaerit:**ille dolet vērē quī sine teste dolet."*

Centum ferē epigrammātis recitātis, Cornēlius cum hōc finem facit recitandī:

Cui lēgisse satis nōn est epigrammata centum,

215

*nīl illī satis est, Caediciāne, malī!**Rident omnēs et Cornēliō valdē et diū plaudunt.*

GRAMMATICA LATINA

Dē versibus

[I] Syllabae brevēs et longae.

220

Nōn ego nōbilium sedēō studiōsus equōrum.

Hic versus cōstat ex hīs syllabīs: nō-n̄e-go- nō-bi-li-um- se-de-ō- stu-dī-ō-su-ſe-quō-rum.

Syllaba brevis est quae in vōcālem brevem (a, e, i, o, u, y) dēsinit; quae dēsinit in vōcālem longam (ā, ē, ī, ō, ū, ŷ) aut in 225

diphthongum (*ae, oe, au, eu, ei, ui*) aut in cōnsonantem (*b, c, d, f, g, l, m, n, p, r, s, t, x*) syllaba longa est.

Syllabae brevēs: *ne, go, bi, li, se, de, stu, di, su, se*; syllabae longae: *nō, um, ō, quō, rum*.

- 230 Haec nota [-] syllabam brevem significat, haec [—] syllabam longam: *nōn̄ ego nōbīlium sedeō...*

Cōnsonantēs *br, gr, cr, tr*, quae initium syllabae facere solent (ut *li-brī*), interdum dīviduntur: *nig-rōs, pat-rem*.

Vōcālis -ō ultima interdum fit brevis: *vo-lō, nē-mō*.

- 235 [II] Syllabae coniūctae.

Litterae vocābulōrum ultimae cum vōcālibus sequentibus coniunguntur hīs modis:

[A] Cōnsonāns ultima cum vōcālī primā (vel *h-*) vocābuli sequentis ita coniungitur ut initium syllabae faciat: *a-nu-s̄est*;

- 240 *vin-ca-tū-tū-le*.

[B] Vōcālis ultima (item *-am, -em, -um, -im*) ante vōcālem primam (vel *h-*) vocābuli sequentis ēlīditur:

Vivāmus, mea Lesbia, atque amēmus: Lesbi' atqu' amēmus
Ōdī et amō. Quārē id faciam: Ōd' et... Quār' id...

- 245 In *est* et *es* ēlīditur *e*: *sōla est: sōla'st, vērum est: vērum'st, bella es: bella's*.

[III] Pedēs.

Singulī versūs dīviduntur in pedēs, quī binās aut ternās syllabās continent. Pedēs frequentissimī sunt trochaeī, iambī,

- 250 dactylī, spondēī. Trochaeus cōnstat ex syllabā longā et brevī, ut *lū-na*, iambus ex brevī et longā, ut *vi-rī*, dactylus ex longā et duābus brevibus, ut *fē-mi-na*, spondēus ex duābus longīs, ut *nē-mō*.

[IV] Versus hexameter.

- 255 *Nōn̄ ego | nōbīli|um sede|ō studi|ōsus̄ e|quōrum*.

Hic versus hexameter vocātur ā numerō pedum, nam *sex* Graecē dīcitur *hex*. Hexameter cōnstat ex quīnque pedibus dactylīs et ūnō spondēō (vel trochaeō); prō dactylīs saepe spondēī inveniuntur, sed pēs quīntus semper dactylus est:

- 260 — ∪ | — ∪ | — ∪ | — ∪ | — ∪ | — ∪

diphthongus -īf = duae vōcālēs in ūnā syllabā coniūctae

notae:

∪ syllaba brevis
— syllaba longa

inter-dum = nōnnum-
quam

haec nota [̄] significat
litterās in syllabā con-
iungendās

ē-līdere -sisse -sum (< ē
+ laedere) = ēicere
(↔ addere)

trochaeus — ∪

iambus ∪ —

dactylus — ∪ ∪

spondēus — —

haec nota [|] inter pedēs
pōnitur

[Horātius: *Ars poetica* 333,
Epistulae I.11.27]

$2\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2} = 5$

Vocābula nova:

scalpellum
opera
lūdus
certāmen
gladiātor
rēte
spectātor
palma
circus
auriga
theātrum
cōmoedia
ingenium
ratiō
prīncipiū
fātum
gremium
tenebrae
lucerna
passer
dēliciae
ocellus
mēns
bāsium
odium
rīsus
cachinnus
arānea
epigramma
sinus
versiculus
anus
testis
opēs
diphthongus

*Dōne*e|ris fē|līx mul|tōs nume|rābis a|mīcōs.
Aut prō|desse vo|lunt aut| dēlec|tāre po|ētae.
Caelum,| nōn anī|num mū|tant quī| trāns mare| currunt.

[V] Versus pentameter.

cui tame|nīpsa fa|vēs || *vinca*f u|f ille pre|cor. 265

Hic versus dīviditur in duās partēs, quārum utraque bīnōs pedēs et dīmidium continet. Ita versus tōtus ex quīnque pedibus cōstat et vocātur pentameter: *quīnque* enim Graecē dīcitur *pente*. Utraque pars est ut initium hexametri, sed pars posterior spondēōs nōn admittit: 270

— ∪ | — ∪ | — || — ∪ | — ∪ | —

Tempora| sī fue|r int || *nūbila*| sōlus e|ris.

In gremi|ō sē|dit || *prōtinu*|f illa me|ō.

Versus pentameter semper hexametrum sequitur:

Nōn amō| tē, *Sabi*|dī, nec| possum| dīcere| quārē. 275

Hoc tan|tum pos|sum || *dīcere*| nōn amō| tē.

[VI] Versus hendecasyllabus.

Passer mortuus est *meae puellae*.

Hic versus, quī ūndecim syllabās habet, vocātur hendecasyllabus, nam *ūndecim* Graecē *hendeca* dīcitur. Versus hendecasyllabus in quīnque pedēs dīvidi potest: spondēum, dactylum, duōs trochaeōs, spondēum aut trochaeum (pēs prīmus rārius iambus aut trochaeus est). 280

— — | — ∪ | — ∪ | — ∪ | — ∪

Vivā|mus mea| *Lesbi*'|atqu'a|mēmus. 285

Cēnā|bis bene| mī Fa|bull'a|pud mē

paucis| sī tibi| dī fa|vent dī|ēbus.

PENSVM A

Hī versūs in syllabās brevēs et longās et in pedēs dīvidendī sunt notīs appositīs:

Scribere mē quereris, Vēlōx, epigrammata longa.

Ipse nihil scribis: tū, breviōra facis! [*Martiālis* I.110]

Dās numquam, semper prōmittis, Galla, rogantī.

Sī semper fallis, iam rogō, Galla, negā! [*II.25*]

Quem recitās meus est, ō Fidentīne, libellus.

Sed male cum recitās, incipit esse tuus! [I.38]

Bella es, nōvimus, et puella, vērum est,

et dīves, quis enim potest negāre?

Sed cum tē nimium, Fabulla, laudās,

nec dīves neque bella nec puella es! [I.64]

PENSVM B

Dum gladiātōrēs — [= pignant], — dēlectātī manibus —.

Fēminīs nōn — gladiātōrēs spectāre.

Ovidius in — sedēns ōrābat ut vinceret ille cui amica eius —. Hoc nārrātur in — [= initiō] carminis. Cum poēta — [= fortunam] Priamī canere vellet, puella in — eius sēdit eīque mille — dedit. Ovidius — mulierum bene nōverat.

Lucernīs —, Iūlius recitat carmen — [= pulchrum] dē — Lesbīae mortuō: “—, ō Venerēs...!” Versibus — [= postrēmīs] dēmōnstrātur — [= causa] dolōris. Catullus Lesbiam uxōrem — cupiēbat, at illa Catullō — nōluit. — poētae inter amōrem et — dīvidēbātur.

PENSVM C

Quid Rōmānī in amphitheātrō spectant?

Quid Fabia in theātrō spectāvit?

Quis fuit Ovidius?

Quārē Ovidius in circum vēnerat?

Quae carmina recitat Iūlius?

Cūr ocellī Lesbīae turgidī rubēbant?

Cūr poēta Lesbiam et amābat et ōderat?

Num sacculus Catullī plēnus erat nummōrum?

Quid scripsit Mārtiālis?

Cūr librōs suōs nōn misit Pontiliānō?

Tūne Cinnam bonum poētam fuisse putās?

Cūr Laecāniae dentēs nivēi erant?

Ex quibus syllabīs cōnstat pēs dactylus?

Ex quibus pedibus cōnstat hexameter?

nota
turgidus
misellus
gladiātōrius
circēnsis
scaenicus
ācer
geminus
bellus
poēticus
venustus
mellitius
tenebricosus
ultimus
perpetuus
dubius
iocōsus
sērius
niveus
certāre
laedere
implicāre
plaudere
libēre
favēre
lūgēre
accendere
circumsilire
pīpiāre
dēvorāre
conturbāre
nūbere
affirmāre
requirere
excruciāre
ōscitāre
sapere
ērubescere
prōsilire
ēlidere
libenter
plērumque
interdum
dummodo
dein
nīl
trochaeus
iambus
dactylus
spondēus
hexameter
pentameter
hendecasyllabus